

N:o 171.

Af herr **E. Hammarlund**, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående pension å allmänna indragningsstaten åt skollärarynman vid länsfängelset i Stockholm Christina Charlotta Lindholm.

Uti Kongl. Maj:ts proposition n:o 45 till innevarande års Riksdag föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen att medgifva, att skollärarynman vid länsfängelset i Stockholm Christina Charlotta Lindholm må få å allmänna indragningsstaten uppföras med rätt för henne att å sagda stat, från och med år 1903, under sin återstående listid uppbära en årlig pension af 500 kronor.

Af handlingarne inhemtas, att Lindholm är född den 1 mars 1836 och sålunda nyligen fyllt 66 år, att hon tjenstgjort vid Norrköpings folkskolor 1860—69 och vid Göteborgs folkskolas högre afdelning för flickor 1870—72, samt att hon efter att den 17 maj 1872 hafva aflagt afgångsexamen vid folkskolelärarynneseminariet i Stockholm, tjenstgjort vid Klara församlings folkskola 1872—75.

Efter omkring 14 års tjensgöring vid folkskolan inträdde hon i fångvårdens tjenst, i det hon den 1 september 1875 antogs till skollärarynman vid dåvarande straff- och arbetsfängelset för qvinnor, sedermera centralfängelset å Norrmalm i Stockholm. Vid nämnda fängelses indragning blef hon, med bibehållande af innehafvande arfvode 1,200 kronor och hyresersättning 200 kronor, öfverflyttad till länsfängelset i Stockholm. På grund af hög ålder och kraftnedsättning har hon åtnjutit tjenstledighet från den 1 maj 1901 och skall den 1 april 1902 afgå från befattningen.

Det pensionsbelopp, som nu ifrågasättes för henne, synes mig oskäligt

Bih. till Riksd. Prot. 1902. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 53 Häft. (N:is 171, 172.) 1

lågt tilltaget, hvadan jag dristar påkalla Riksdagens medverkan för en liten höjning, så att den gamla, i fångvårdens tjänst utslitna lärarinnan må kunna motse ålderns dagar utan allt för stora bekymmer.

Hon har hittills, förutom hyresersättning, åtnjutit 1,200 kronor om året. Häraf skulle hon nu, sedan hennes krafter äro nedsatta, få behålla betydligt mindre än hälften eller endast 500 kronor, hvilket motsvarar $41 \frac{2}{3}$ procent.

Till stöd för sitt förslag erinrar fångvårdsstyrelsen derom, att en vaktfru, som afgick vid Norrmalmfängelsets indragning, af Riksdagen år 1897 tillerkändes en årlig pension af 500 kronor. Ifrågavarande vaktfru åtnjöt emellertid i lön, tjänstgöringspenningar och ålderstillägg sammanlagdt 750 kronor, hvadan alltså hennes pension fastställdes till $66 \frac{2}{3}$ procent af löneinkomsten. Samtidigt med vaktfrun erhöles två vaktkvinnor en årlig pension af 450 kronor hvardera. Som deras årliga löneinkomst utgjorde för hvardera 650 kronor, blef för dem pensionsbeloppet sålunda icke mindre än 69 procent.

Det vill synas rättvist och billigt, att lärarinnan Lindholm för sin återstående lefnad tillerkännes en pension, utgående efter ungefär enahanda grunder som de pensionsbelopp, hvilka kommit åtskilliga andra vid det indragna Norrmalmfängelset tjänstgörande till del. Pensionsbeloppet borde alltså sättas till två tredjedelar af 1,200 kronor eller 800 kronor, helst fångvårdsstyrelsen sjelf erkänner, att lärarinnan Lindholms uppgift inom fångelset varit af annan och *högre art* än åtskilliga andras, hvilka der tjänstgjort och som erhållit bidrag för ålderdomen.

Äfven från en annan synpunkt sedt måste man finna det öfverensstämma med såväl rättvisa som billighet, att pensionen för den gamla lärarinnan bestämmes till minst 800 kronor.

Från sin tjänstgöring vid folkskolan har lärarinnan Lindholm intyg af vederbörande folkskoleinspektör derom, att hon »med särdeles grundliga kunskaper förenar framstående undervisningsgåfvor och derjemte visat synnerlig förmåga att uppfostrande och förädlade inverka på de barn, tillhörande folkskolans högsta klasser, hvilka varit åt hennes ledning anförtrödda». Helt visst var det den omständigheten, att hon innehade sistnämnda för en uppfostrarinna så värdefulla egenskap, som gjorde, att fångvårdsstyrelsen år 1875 erbjöd henne anställning i fångvårdens tjänst. Om hon — med tanke på egen framtida ekonomi — afslagit detta anbud och stannat kvar vid folkskolan i Stockholm, hade hon med sina höga betyg och utmärkta lärarinneegenskaper otvifvelaktigt inom kort der vunnit ordinarie anställning. Hon skulle då för närvarande åtnjutit en lön af

1,650 kronor, deraf hon vid sjukdomsfall fått behålla 1,500 kronor. Och i händelse af afsked från tjensten, på grund af obotlig sjukdom, skulle hon enligt nuvarande pensionsbestämmelser varit berättigad till följande pension:

från folkskolelärares pensionsinrättning	750 kronor.
tilläggs pension från skoldistriktet	150 »
	Summa 900 kronor.

(Såsom folkskollärarynna på landsbygden skulle hon, utan att intyg om obotlig sjukdom behöft företes, varit berättigad att efter 26 tjänste- och 66 lefnadsår komma i åtnjutande af afkortad pension å 683 kronor.)

Den omständigheten, att lärarinnan Lindholm, med åsidosättande af egna ekonomiska intressen, af ren människokärlek egnat sig åt den svåra uppgiften att söka upplysa och förbättra de beklagansvärda qvinnor, som på grund af något felsteg hamnat i fängelset, kan ej motivera, att hon nu på ålderns dagar sättes i en betydligt ofördelaktigare ställning, än om hon stannat kvar i folkskolans tjänst. Tvärtom synes staten här böra tråda emellan och dermed gifva erkännande åt ett dylikt svårt och makt-påliggande arbete i människokärlekens tjänst. Och då af handlingarne framgår, att lärarinnan Lindholms årliga undervisningstid såsom fängelse-lärarynna mer än motsvarat en folkskollärarynnas, borde det ej komma i fråga, att hennes pension sättes till väsentligt lägre belopp, än hvad hon såsom folkskolelärarynna i en större stad skulle varit berättigad åtnjuta. Jag kommer sålunda äfven med denna utgångspunkt till det resultat, att pensionen i fråga bör sättas till lägst 800 kronor.

Slutligen tillåter jag mig framhålla, att, enligt hvad fängvårdsstyrelsen meddelar, lärarinnan Lindholm skall lemna sin befattning den 1 april 1902 samt att hon vid sin afgang från befattningen kommer att sakna medel till sitt uppehälle. Men enligt Kongl. Maj:ts proposition skulle hon få uppbära pension först från och med år 1903. Hon skulle alltså under tre fjerdedelar af innevarande år vara utan existensmedel. Äfven härutinnan synes mig ändring böra vidtagas. I regeln utgår ju pension från och med månaden näst efter den, då pensionstagaren lemnar sin befattning, och något skäl till undantag härifrån har ej i nu föreliggande fall blifvit angifvet.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen måtte, med ändring af hvad Kongl. Maj:t föreslagit i den till innevarande års Riksdag afgifna propositionen n:o 45, besluta,

att skollärarynnan vid länsfängelset i Stockholm, Christina Charlotta Lindholm, må få å allmänna in-
 dragningsstaten uppföras med rätt för henne att å
 sagda stat från och med den 1 april 1902 under sin
 återstående lifstid uppbära en årlig pension af 800
 kronor.

Stockholm den 11 mars 1902.

Emil Hammarlund.